

RAKOVNICKÉ OBEČNÉ NOVINY

Všetky náklady spojené s vydávaním a rozširovaním hradí Obec Rakovnica

Číslo 1 * Ročník XXII * Apríl 2022

Sociálny podnik je spôsob, nie cieľ

Dr. Sabo

Keď v roku 2019 nastúpila do pozície starostky Ing. Radoslava Uhrinová, už rok bol v platnosti zákon o sociálnej ekonomike, ktorý novým spôsobom poníma realizáciu sociálnej politiky, pomoci, zamestnanosti osôb zraniteľných a znevýhodnených. S myšlienkou založiť v obci sociálny podnik sa pohrávala už dávno. Uvedomovala si, že pôjde o veľkú zodpovednosť, ale zvíťazil pocit, že ide o výzvu dokázať, že je možné skĺbiť podnikanie a sociálny aspekt v podnikaní s benefitmi pre zamestnancov, ktorí nájdu primeranú prácu, ktorú nemôžu získať práve pre ich znevýhodnenie. Do skupiny znevýhodnených zamestnancov patria nielen osoby s ťažkým zdravotným postihnutím s priznanou invaliditou, ale aj takí, ktorí majú zdravotné problémy, no nemajú priznanú invaliditu. Disponujú len posudkom lekára, že niektorý typ prác nemôžu vykonávať. Druhou skupinou sú dlhodobo nezamestnaní, ktorí po čase strácajú pracovné návyky, čo môže byť ťažké prekonať, ak v novom zamestnaní zamestnávateľ očakáva veľké nasadenie od začiatku.

Ako pri väčšine firiem, aj pri zakladaní sociálneho podniku býva zložitá orientovať sa v legislatívnych záležitostiach a administratívne. Keďže starostka obce má ekonomické vzdelanie, v tejto oblasti sa zorientovala veľmi rýchlo. Vypracovala podnikateľský zámer pre sociálny podnik a pripravila štatút sociálneho podniku so 100% účasťou obce, čiže jediným vlastníkom podniku

by bola obec. Účasť obecného zastupiteľstva na riadení sociálneho podniku zabezpečuje transparentné fungovanie a zároveň aj obyvatelia vidia, čo a ako robia. Prioritne by zabezpečoval služby, ktoré sú žiadané obyvateľmi našej obce a sú prospešné pre obec a jej rozvoj. Hlavným cieľom nie je vytváranie zisku ako pri bežných podnikateľských firmách, ale sociálny cieľ. Dosiahnu-

tý zisk sa použije na tvorbu nových pracovných miest, poprípade na zveladenie sociálneho podniku, ktorý má byť sebestačný, konkurencieschopný a udržateľný. Možno si mnohí povieme, že nám obecný sociálny podnik netreba. Máme obec, ktorá nám zabezpečí všetko potrebné. Ale nie je to tak. Obec je obec. Obec je definovaná zákonom, plní svoje kompetencie a má obmedzené personálne kapacity. Za istých okolností sa aj obec môže stať subjektom sociálnej ekonomiky a to práve tým, že založí sociálny podnik, ktorý bude vytvárať typ služby, ktorý pre ľudí žijúcich v obci chýba. Keď máme dobrú, premyslenú stratégiu, tak je veľmi vysoký predpoklad, že takýto podnik bude pre obec prospešný a časom aj nenahraditeľný.

Správne načasovanie založenia sociálneho podniku je základom jeho úspechu. Zmena zákona o sociálnej politike priniesla mnohé legislatívne výhody. Neoceniteľnou pomocou sa stalo aj to, že za účelom podpory zamestnanosti a konkurencieschopnosti rezort investícií, regionálneho rozvoja a cestovného ruchu v najmenej rozvinutých regiónoch začal finančne podporovať subjekty, ktoré tvoria sociálnu ekonomiku. Okres Rožňava je málo rozvinutý región, čím má možnosť získať finančnú podporu, ktorá sa na jeden projekt pohybuje v rozpätí od 40-tisíc do 250-tisíc eur

v závislosti od jeho sociálneho rozmeru. Sú to financie, ktoré pomáhajú založiť a rozbehnúť sociálny podnik. Priama forma podpory je určená na financovanie prípravy projektu a poradenských služieb spojených s touto prípravou, na obstaranie dlhodobého hmotného a nehmotného majetku, ale aj na odhadované mzdové a prevádzkové náklady na pracovné miesta vytvorené v priamej súvislosti s týmto projektom. Nepriamou podporou je možnosť uplatnenia zníženej sadzby dane z pridanej hodnoty, čo v praxi znamená, že sociálny podnik bude fakturovať za poskytnuté služby nie 20-percentnú daň, ale len 10-percentnú daň. V porovnaní so súkromným sektorom je citelnou výhodou využitie úľavy na dani z príjmov, ktorá znižuje daňové zaťaženie podniku. Pri poskytovaní zákaziek sa sociálny podnik môže zúčastniť verejného obstarávania za zvýhodnených sociálnych podmienok, čím získava opäť výhodu v porovnaní s ostatnými uchádzačmi. Všetky priame i nepriame podpory výrazne podporujú konkurencieschopnosť v regióne a zároveň znižujú konečnú sumu za služby poskytnuté sociálnym podnikom.

Zamestnanosť je len jedným z pilierov, na ktorých sociálny podnik stojí. Sociálny podnik nevzniká preto, aby kreoval nové pracovné miesta.

(Pokračovanie na 2. strane)

Sociálny podnik je spôsob, nie cieľ

(Pokračovanie z 1. strany)

Vzniká najmä preto, aby našťartoval lokálnu ekonomiku, ktorá je schopná meniť kvalitu života miestnych ľudí. Zmyslom sociálneho podniku nie je zisk, ale spoločenský ošoh a dopad na obyvateľstvo. Žiaľ, žijeme v období, keď sociálny podnik nie je roztopaš, ale

nevyhnutnosť. Demograficky naše obyvateľstvo starne, počet seniorov prevyšil počet detí a práve preto bolo zámerom navrhovaného sociálneho podniku v prvom rade pomôcť seniorom, ktorí sú najviac odkázaní na pomoc pri starostlivosti o domácnosť, o svoju nehnuteľnosť a fyzicky si už nevládzu tieto

práce zabezpečiť sami. Bežné domáce práce – starostlivosť o domácnosť, upratovanie, čistenie vnútorných i vonkajších priestorov, poskytovanie služieb v záhradníctve ako orezávanie stromčekov, rozmnožovanie drevín, sadenie, oranie, kosenie, pílenie a ukladanie dreva, výkopové a zemné práce, údržba chodníkov, odpratávanie snehu, maľovanie, poskytnutie sociálnych služieb, nákupov, pranie, spracovanie ovocia a zeleniny – to je len časť navrhovaných prác, ktoré by zamestnanci sociálneho podniku vykonávali.

Sociálny podnik reaguje na konkrétne potreby obce, ponúka reálne riešenia pre reálnych ľudí. Finančný príjem nie je najdôležitejším fakto-

rom. Je to podnikanie, ktoré buduje sociálny kapitál, zvyšuje schopnosť konkrétnych ľudí vytvárať niečo, čo pozitívne ovplyvňuje kvalitu života a čo umožňuje rast ľudí, ktorých sa to nejakým spôsobom dotýka. Nielen ekonomicky, ale aj kultúrne a sociálne. Sociálny podnik vytvára v území typ služieb, ktoré ľuďom chýbajú. Bolo by škoda nevyužiť príležitosti, ktorá sa nám v tomto období naskytla. Nedostatok informácií vyvoláva neistotu a neistota zapríčiňuje zlé rozhodnutia. Neurobme zlé rozhodnutie len preto, že máme nedostatok informácií. Bolo by len na škodu, ak tí, ktorí majú podporiť sociálne zázemie, stávajú sa jeho prekážkou. *-uzud-*

Každoročne spomíname na našich hrdinov

Vážení občania, sú udalosti, ktoré nás ovplyvňujú celý život, udalosti na ktoré by sme nemali nikdy zabúdať, ktoré sú späté s históriou našej obce. Dátum 23. 01. 1945 je v histórii našej obce veľmi dôležitý, je to deň oslobodenia našej obce Sovietskou armádou.

Na znak úcty a spomienky na 77. výročie oslobodenia našej obce a v mene všetkých občanov položila starostka obce Ing. Radoslava

Uhrinová veniec k pamätnej tabuli a tým prejavila vďaka všetkým osloboditeľom.

Toho výročia nesie v sebe viacero posolstiev – tým prvým je pietna spomienka na všetky obeť vojny a precítenie vďaka za ich hrdinské činy. Ďalším posolstvom je neustále poukazovanie na nezmyselnosť vojen v ľudskej histórii.

S uznaním a úctou si každoročne spomíname na týchto hrdinov. *-ru-*

Žiadna vojna ľudstvu nič dobré nepriniesla

Dňa 21. januára 2022 uplynulo 77 rokov odo dňa, kedy našu obec oslobodili vojská II. ukrajinskej fronty, v rámci ktorého operovali aj jednotky rumunskej armády. Túto udalosť sme si v našej obci uctili položením vencov k pamätnej tabuli a k pomníku padlých v 2. svetovej vojne. Odsun nemeckých vojsk smerom na západ znamenal pre našich obyvateľov nepredstaviteľnú úľavu od vojnového trápenia a povojnový elán sa zameril na obnovu hospodárstva.

Vojna je pokračovanie politiky inými prostriedkami. V priebehu minulého storočia takáto politika dovedla ľudstvo k dvom svetovým vojnám. Aj o sto rokov neskôr sú vo svete sily, ktoré by radi pokračovali v politike formou vojny. Neuvedomujú si, že žiadna vojna ľudstvu nič dobré nepriniesla, naopak, znamenala pre milióny ľudí hrôzu, utrpenie a smrť. Jediný ošoh z toho môže mať kapitalistický zbrojársky priemysel.

Dnes už takmer nie sú medzi nami pamätníci, ktorí si hrôzy vojny pamätajú. Ich svedectvo je o to dôveryhodnejšie, že hrôzy vojny sami prežili. Ich odkaz pre mladú generáciu je presvedčivý a jednoznačný – žite a robte svoju vlastnú politiku tak, aby pokračovala iba mierom a porozumením a nikdy neprerástla do nového konfliktu.

Ing. Ondrej Lorko, predseda ZO SZPB v Rakovnici

Každý účastník prežil báječný deň

V obci sú roky zaužívané dva základné výstupy na Plešiveckú planinu podľa ročných období. Jeden výstup je v lete a druhý v zime. Sú to dlhoročné tradície zverejňované aj v turistickom kalendári. V tomto volebnom období to organizuje obec pod patronátom starostky obce. Všetky výstupy vždy zanechali za sebou hlboké stopy jedinečných zážitkov. Dokonca čas výberu výstupu bol často poznamenaný príjemným počasím. Skvelé a príjemne to bolo v sobotu 22. januára 2022, kedy sa uskutočnil báječný zimný výstup na našu planinu.

Realizáciu výstupu mala starostka obce v dlhodobom pláne. Pri organizovaní tohtoročnej akcie sa vyskytli určité prekážky, ktoré bolo treba prekonať. Vzhľadom na celkovú situáciu v spoločnosti spojenú s pandemiou a inými nepriaznivými udalosťami nápad organizovať výstup sa dostal na okraj realizácie zimného výstupu.

Žiadosti turistických občanov usporiadať tohtoročný individuálny výstup na Plešiveckú planinu boli až natoľko silné, že sa už nedalo tomu nevyhovieť. Okrem žiadosti našich turistov silným impulzom pre starostku obce boli povzbudenie od určitej skupiny dobrovoľníkov a podnikateľov. Títo sa nakoniec stali pevnou oporou starostky obce. Ako sama povedala, „slovo dalo slovo“ a začalo sa s prípravou a následne realizáciou výstupu. Môžeme povedať, že nápad a nakoniec i realizácia výstupu sa zrodili zo dňa na deň.

Starostka obce a priatelia obce srdečne pozvali občanov i záujemcov na tohtoročný výstup prostredníctvom motivačnej farebnej pozvánky, ktorá prilákala množstvo dospelých i detí na Plešiveckú planinu, lokalitu „Capáš.“ Základným bodom programu bol individuálny výstup na planinu. Hlavným cieľom bolo strá-

viť čas na čerstvom vzduchu, načerpať energiu a pozitívnu náladu. Viditeľnosť bola maximálna široko ďaleko. Počasie krásne slnečné, okolie vymalované prírodou. Podľa slov starostky Ing. Radoslavy Uhrinovej „účasť bola úžasná.“ Odhadom na zraze bolo okolo 150 účastníkov. Bolo by hriechom nevyužiť tento deň na krásnu turistiku. K akcií sa pani starostka vyjadrila slovami: „Myslím si, že každý z nás, prežil báječný deň a že nikomu nič nechýbalo, pretože sme sa snažili zabezpečiť všetko tak, aby sme uspokojili každého turistu, ktorí sa výstupu zúčastnili. Teší nás, že sme do prírody prilákali nielen dospelých, ale aj detičky, ktoré to zvládli bez problémov.“

Silvester netradične

V čase, keď nás Vianočná nálada v minulom roku pomaly opúšťala na rad prišli oslavy Nového roka. Na oslavy sme sa vždy všetci tešili a radi stretávali na dedine v dobrej nálade a s neodmysliteľným ohňostrojom. Stalo sa to už tradíciou, že sme si pri varenom vínku navzájom želali šťastný Nový rok.

Dúfali sme, že tento rok budeme opäť pokračovať v tejto milej tradícii, ale rovnako ako iné mestá a obce sme sa priklonili k tomu, že zo solidarity k dobe, ktorú žijeme nebudú oficiálne oslavy a ohňostroj v našej obci.

Obkolesila nás doba, kedy medziľudské vzťahy a kontakty sa strácali. Iniciatívy sa chytilo Občianske združenie „Naša Rakovnica“, a vďaka nej sme si aspoň nejako, povedzme okrajovo, pripomenuli staré dobré časy. V rámci občianskeho združenia sa rozhodlo, že formou výdajného okienka, pri dodržiavaní opatrení, sa podávalo varené víno a čaj individuálne pre každého, kto šiel okolo v čase od 10:30 do 16:30. Občianske-

mu združeniu nešlo o zárobok, ale o aktivitu, ktorou poukázali na dobro, lásku, priateľstvo a silu vzájomnej tolerancie. Všetko bolo bezplatné s malým prekvapením pre všetkých bez rozdeľovania na očkovaných a neočkovaných, lebo cieľom združenia, okrem iných prospešných aktivít, bolo ľudí spájať. Miesto výdajného okienka bolo „Na Piasku“ pri altánku. Občania obce to uvítali a ocenili. Bolo to milé spretrenie na prelome starého a nového roka. Takáto udalosť je len raz za života. Aj keď Silvester je každý rok, nikdy nie je rovnaký, a preto jedinečný. Veď všetci sme o rok starší. Tento sa konal zvláštne, netradične. *-sb-*

Námaha, vytrvalosť a vynaložené úsilie stálo za to

Nebola to náhoda, že od decembra 2021 sa starostka obce Ing. Radoslava Uhrinová zaoberala otázkou zriadenia zimného klziska pre deti. Už po svojom zvolení na starostku hľadala možnosti realizácie tohto zámeru. Vhodné podmienky sa naskytli až minulého roku pri bývalej vodárničke v dolnej časti obce pri potoku. Dostačujúci priestor i hladký prístup k miestu bol temer ideálny. Jedinou otázkou pri realizácii bol poriadny mráz. Minuloročné decembrové počasie bolo všakovaké, len nie pravá, tvrdá zima. Ani vrtkavé počasie neodradilo pani starostku, aby sa pustila do stavby základne klziska.

Pani starostka mala veľa neodkladnej práce spojenej s údržbou komunikácií. Zvládla to. Ďalej sa orientovala na stavbu klziska. Za pomoci ochotných občanov počas Vianoc sa intenzívne pracovalo na klzisku. Označili i vyčistili priestor pre budúce klzisko a obložili ho mantinelmi. Rozložili veľkoplošnú fóliu a započali s napúšťaním vody z potoka.

Starostka ocenila „podanú ruku“ zúčastnených pri stavbe klziska. Poďakovala osobne i prostredníctvom facebooku skvelým ľuďom, ktorí svoj čas venovali stavbe a priložili ruku k dielu. Boli to Patrik Kóňa, Vladimír Kóňa, Tibor Hefler, Kamil Tóth, Bruno Halász, JUDr. Oskar Hudec. Ostatné už záležalo len na počasí, aby sa to podarilo. Pani starostka jednoznačne vyhlásila, že: „Určite urobíme všetko preto, aby naše detičky mohli mať radosť cez prázdniny.“ Čo sa aj stalo.

Január bol poznamenaný výkyvmi vonkajšej teploty. Istou nádejou boli prijateľné mrazy. Klzisko 16. januára 2022 malo slubné obrisy. Na internete to starostka okomentovala slovami: „Ešte to nie je dokonalé, ale detičky sa už šmykali každý deň a snáď to bude už len lepšie a lepšie.“

Počasie sa umúdrilo a mrazy formovali ľadovú plochu do požadovaného viac vrstveného ľadu. Paralelne s tým na

klzisku každým dňom pribúdalo viac detí s rodičmi. To bolo radosti, smiechu, vtipných príhod, sem tam nejaký neškodný pád. Mnoho detí prvýkrát stúpilo v korčuľiach na ľad. Očividne sa za pomoci rodičov veľmi rýchlo naučili korčuľovať.

Dňa 20. januára zabezpečila starostka na klzisku osvetlenie, čo okamžite využili rodičia a ich ratolešti. Pre veľký záujem na začiatku stanovila čas osvetlenia do 19:00 hod. Vstup bol voľný a na vlastnú zodpovednosť. Rodičom sa odporučilo priniest si so sebou teplý čaj na zohriatie. Zaujímavé bolo aj večerné korčuľovanie do 20:00 hod., ktoré malo nielen veľký úspech, ale aj unikátny zážitok.

Zaujímavú správu dostali korčuľovania chťiví záujemcovia 26. januára kedy o 18:00 bolo klzisko nielen osvetlené, ale aj zaparené. Účastníci zažili suchú paru, ktorá sa tiahla po ľade a po prvýkrát sa korčuľovalo v pare. S nápadom prišiel a všetko pripravil nový člen DHZ v Rakovnici Miroslav Janda. Milým prekvapením bolo podávanie teplého čaju všetkým prítomným na klzisku, ktorý zabezpečila osobne pani starostka.

Klzisko sa denne využívalo dovtedy pokiaľ bol ľad v takom stave, že sa na ňom dalo korčuľovať. Aj keď sa ľad pomaly strácal, spomienky na prvé klzisko v histórii obce

Archív obce

ostali natrvalo. Priaznivé počasie sa využilo užitočne. Čas s deťmi sa strávil na čerstvom vzduchu v kruhu priateľov i pri teplom čaji, či dobrom zákusku. Námaha, vytrvalosť a vynaložené úsilie starostky obce, pracovníkov OcÚ, ochotných pomocníkov stálo za to. *-jf-*

Pohrebné podporné združenie reaguje na súčasnú situáciu

Situácia pod vplyvom COVIDu – 19 si vybrala svoju daň na ľudských životoch. V roku 2021 sa na Slovensku zvýšila úmrtnosť o 42,3 % viac ako v predchádzajúcom roku 2020. V našom spolku zomrelo cca 1820 členov. To znamená o 495 viac úmrtí ako v predchádzajúcom roku.

Jediným zdrojom príjmov Pohrebného podporného združenia (PPZ) je výber členských príspevkov. Príjmy za rok 2021 boli 634.888,- EUR. Pohrebné podpory a prevádzkové náklady boli vyššie o 185.000,- EUR, ktoré boli čerpané z rezervného fondu – z našich úspor. Situácia je ťažká a vyplýva z nej, že pohrebné podpory môžeme vyplácať len do výšky prijatých členských príspevkov. Zvýšiť členský príspevok je v tejto chvíli jedinou cestou ako udržať Združenie a nesklamať našich členov.

Dňa 6.12.2021 sa konalo dištančné Mimoriadne zasadnutie Správnej a Do-

zornej rady PPZ za účelom prerokovania výberu základného členského príspevku na rok 2022. Na zasadnutí Správnej rady č. 4 / 2021 sa členovia uzniesli a schválili na rok 2022 základný členský príspevok vo výške 23,- EUR a zvýšenie pohrebnej podpory nad 15 rokov členstva na 450,- EUR, v ostatných kategóriách zostáva výška pohrebnej podpory zachovaná.

Táto úprava výberu členských príspevkov a výplat pohrebných podpôr sa týka roku 2022. O úpravách na ďalší rok 2023 sa rozhodne na základe skutočného hospodárskeho výsledku roku 2022. *Margita Kučerová*

Obchody v dedinách pomaly stagnujú a miznú

Obchod na vidieku vždy patril k miestam, kde sa odohrával verejný život. K obchodu neodmysliteľne patrili aj školy, kostoly, či krčmy. Pre ľudí to boli miesta, kde sa mohli stretnúť a porozprávať. Bohužiaľ v našej obci to postupne stagnuje, ľudia sa aj vplyvom doby stretávajú čoraz menej.

Po príchode veľkých obchodných reťazcov do miest zostávali malé obce bez obchodov s potravinami. Dediny so zopár stovkami obyvateľov nie sú pre obchodníkov atraktívne. To je prípad aj našej dediny. Prevádzkovať potraviny v takých malých obciach ako je naša, kde obyvateľstvo starne a kúpschopnosť klesá vplyvom odchodu mladých ľudí za prácou, nie je žiadne ekonomické víťazstvo. Obchody a krčmy, ktoré v minulosti boli v každej dedine, pomaly miznú, pretože majitelia len ťažko dosiahnu čísla, ktoré by pre nich boli ekonomicky rentabilné.

Dňa 28.02.2022 oznámila pani Edita Dobošová svoj zámer ukončiť najomnú zmluvu s Obcou Rakovnica i napriek mimoriadne výhodnému nájmu vo výške 250 € mesačne, vrátane všetkých energií. Nemôžeme však opomenúť, že aj keď obec podporovala dlhodobý chod prevádzky potravín hlavne z dôvodu uspokojenia obyvateľov a za priestory nemala v skutočnosti žiaden príjem, snažila sa pokrývať všetky vzniknuté náklady, ktoré boli aj nad rámec zmluvy s cieľom zachovania a podpory prevádzky.

Ak by sme sa pozreli na najomnú zmluvu z ekonomického hľadiska, zistili by sme, že to bola zmluva pre obec maximálne nevýhodná, nakoľko určitá časť výdavkov, ktoré mala súkromná firma, hradila obec na úkor svojho rozpočtu a v skutočnosti za

prenájom priestorov neinkasovala do obecnej pokladnice ani euro. Treba pripomenúť, že tým obec musela znížiť svoje vlastné rozpočtové výdavky na inú činnosť. V prvom rade je potrebné čerpať verejné prostriedky v prospech všetkých občanov obce a chodu obce, a aj keď vzhľadom na sociálnu stránku chceme byť „prosociálni“, môžeme pomáhať do určitej miery tak, aby sme na jednej strane pomohli udržať obchod v dedine, no na strane druhej efektívne a hospodárne využívali verejné financie nás všetkých. Tu by bolo vhodné položiť si otázku, prečo tento problém dlhodobou neriešia na vyšších miestach, prečo chýba politická vôľa, prečo sa tým žiadna vláda chváliaca sa sociálnym cítením doposiaľ nezaoberala a neudelila dotácia na podporu podobných malých obchodov. Samospráva nemá dostatok vlastných zdrojov, aby mohla dlhodobou finančne podporovať prevádzkovanie obchodu. Pomohli sme veľmi, lebo mesačný nájom 50 € za priestory o rozlohe 115,10 m², čo predstavuje 0,43 € za 1 m², je v dnešnej dobe pre podnikateľské prostredie ako zadarmo.

Konkurenčné prostredie je silné, ale aj tak sme akceptovali cenu nájmu za priestory, pretože sme brali ohľad na seniorov, ktorí žijú v našej obci a nemajú možnosť zabezpečiť si nevyhnutné potraviny inou formou. Žiaľ, nepriaznivá situácia v čase pandémie spôsobenej

COVID-19 a aj po nej, ba dokonca aj súčasná situácia vo svete sa prejavila v každej oblasti života, aj tej hospodárskej a nevyhla sa ani nám. Platby za energie nepríjemne zaskočili aj samotnú obec, ktorá musí zvažovať každú možnosť šetrenia energiami. Sú to tak vysoké výdavky, ktoré už obec nedokáže platiť so svojho rozpočtu a uvedomuje si to aj pani Dobošová, ktorá sama prehodnotila, že energie stúpajú a jej tržby stagnujú a ona sama by musela v určitej časti dotovať prevádzku uzavrieť a odísť do zaslúženého dôchodku.

Na obecnom zastupiteľstve, na ktorom sa zúčastnila aj pani Dobošová, sme sa dozvedeli, že plánuje dňom

9. apríla 2022 predajňu predčasne zavrieť za účelom jej likvidácie a obci ju odovzdá do 30. apríla 2022. Nebola to pre nás pozitívna informácia, pretože sme si uvedomili, že občania tak zostanú dlhodobou bez možnosti nákupu najmä základných potravín. Keďže na zastupiteľstve bol prítomný aj pán JUDr. Ivan Gallo, ktorý plánuje otvoriť prevádzku potravín v novovybudovaných priestoroch, požiadali sme ho o vyjadrenie, do akého termínu je schopný svoju prevádzku spojiť. Dozvedeli sme sa, že po splnení a následnom schválení legislatívnych podmienok je schopný prevádzkovať predajňu najneskôr do konca júla 2022.

Bolo potrebné si položiť otázku ako zabezpečíme potraviny obyvateľom, ktorí túto prevádzku navštevovali a čo s obecnými priestormi v budove obecného úradu?

(Pokračovanie na 6. strane)

Rozhlasovo - informačný software e-ROZaNA

Vážení občania. Obec Rakovnica zavádza nový informačný systém obce. Prinášame vám úplne novú aplikáciu – ROZANA. Ak ste nestihli, prípadne nepočuli hlásenie obecného rozhlasu, máme pre vás novú aplikáciu. Mobilný rozhlas ROZaNA. Oznamy si môžete po novom vypočítať aj z našej obecnej stránky alebo si jednoducho stiahnite aplikáciu ROZANA do svojho mobilu a dostávajú upozornenia na každý oznam v miestnom rozhlase. Aplikácia Vám zabezpečí všetky informácie kedykoľvek a kdekoľvek. Dianie v obci máte vždy so sebou.

Pre zobrazenie verejného obsahu ROZaNY NIE JE nutná registrácia. Nájete ju na tomto odkaze:

<https://www.rozana.sk/obec/zg4KTj31-SZN>

Odkaz na novú aplikáciu je zverejnený pre občanov aj v sekcii ROZHLAS na webovej stránke obce v hornej lište. Aplikáciu je možné si stiahnuť do mobilných telefónov, podľa operačných programov, pre zariadenia APPLE je to App Store, pre zariadenia s Android je to Google play.

Mobilný rozhlas ROZaNA od spoločnosti MK hlas Vám zabezpečí dôležité informácie kedykoľvek a kdekoľvek. Mobilný rozhlas ROZaNA Vám zabezpečí varovné správy, živelné pohromy, stúpajúce hladiny riek, obmedzenia v obci, výpadok elektriny, odstávka vody, obmedzenia v doprave. ROZaNA je Váš miestny rozhlas, s ktorým si vypočujete hlásenia, ktoré ste možno nepočuli, pozvánky na kultúrne podujatia a mnoho ďalších.

Obchody v dedinách pomaly stagnujú a miznú

(Pokračovanie z 5. strany)

Po konzultácii s Regionálnym úradom verejného zdravotníctva v Rožňave by pri otvorení novej prevádzky potravín v týchto priestoroch musela prebehnúť pomerne rozsiahla rekonštrukcia tak, aby bola v súlade s platnou legislatívou. Týmto by potraviny v našej obci neboli prevádzkované od 9. apríla 2022 až do času, kým by sa skončila rekonštrukcia bez ohľadu na to, či ju bude realizovať obec alebo nový prevádzkovateľ potravín, čo predpokladáme najskôr v mesiaci júna 2022 – to ale za predpokla-

du, že nový prevádzkovateľ by bol ochotný investovať do týchto priestorov značné finančné prostriedky. Keďže našich hlavne starších obyvateľov nechceme nechať bez možnosti nákupu aspoň základných potravín a potrieb, z pozície starostky obce som zabezpečila mobilnú prevádzku, ktorá by v našej obci realizovala nákup základných potravín v Kauflande spojený s priamym dovozom až pred dom, pričom by si firma neúčtovala žiadnu maržu za tovar, ale občan by si zaplatil za tovar len toľko, ako Kaufland a za prepravu a dovoz priamo do domu by

si domácnosť zaplatila 2,50 €. Keďže obec aj doteraz finančne dotovala náklady na prevádzku obchodu, spolu s mojím zástupcom sme uvažovali o dotovaní časti nákladov na dopravu z rozpočtu obce. Bola by to len dočasná služba pre občana do tej doby, kým sa neotvorí nová prevádzka. Avšak nielen po negatívnych ohlasoch, ktoré sa šíria po dedine, v miestnom obchode a v iných verejných priestoroch, ale aj osôčovaniu mojej osoby, ako aj samotného obecného úradu, že v obci bojkotujeme obchod, aj keď sa tieto tvrdenia nezakladajú na pravde, sme sa rozhodli, že vyhlásime verejnú súťaž na prenájom nebytových priestorov za trhových podmienok prenájmu. Aj napriek tomu, že sa pani Edita Dobošová vyjadrila na obecnom zastupiteľstve, že to nie je pre nich efektívne a nie je v ich silách udržať tento obchod, predsa len verím, že prevádzka obchodu má perspektívu a je konkurencieschopná. Po konzultácii s regionálnym úradom verejného zdravotníctva o vhodnosti týchto priestorov na otvorenie novej predajne vyhlásime verejnú hospodársku súťaž, pričom nový nájomca bude zmluvne zaviazaný otvoriť novú prevádzku do 31. mája 2022, pretože už aj tak budú

občania bez možnosti nákupu od 10. apríla, kedy reálne pani Dobošová zavrie predajňu až do 31. mája 2022, kedy bude nová predajňa spojená.

Ak sa nenájde vhodný záujemca o tieto priestory, z hľadiska efektívneho využitia uvoľnených priestorov by bolo vhodné vzhľadom na to, že v obci bude otvorená nová prevádzka potravín zriadená súkromným podnikateľom, zväziť využitie týchto obecných priestorov aj na iný účel, ktorý by slúžil čo najväčšiemu počtu obyvateľov obce. Pre inšpiráciu si tam viem predstaviť jednu menšiu spoločenskú miestnosť do cca 25 ľudí, menšie fitness centrum... ale samozrejme ak by mali v obci absentovať potraviny, tak v prvom rade by sme tieto priestory využili naďalej na tento účel.

Na záver mi dovoľte poďakovať sa pani Edite Dobošovej za dlhodobú podnikateľskú činnosť v obci Rakovnica a ústretovosť v prospech našich občanov. Aj za ochotu pomáhať a participovať pri pomoci občanom v čase najhorších, keď nás ovplyvňovala pandémia, kde aj vďaka nepriamej podpore obce a spolupráce s ňou dokázala podať pomocnú ruku všetkým občanom obce.

Prajem jej spolu so všetkými pracovníkmi obce pevné zdravie a užívanie si zaslúženého dôchodku, hlavne bez stresu a v pokoji.

Ing. Radoslava Uhrinová
starostka obce

Podporme Občianske združenie „NAŠA RAKOVNICA“

Cieľom združenia je podpora rozvoja obce Rakovnica, so zameraním na prípravu, realizáciu a propagáciu aktivít pre rozvoj obce, jej spoločenského, športového a kultúrneho života, zvelaďovanie a skrásľovanie, ochranu životného prostredia, no najmä snaha v našom katastrálnom území obce rozvinúť cestovný ruch a vybudovať v prírode miesta pre relax a oddych a založiť v rámci združenia turistický oddiel.

Občianske združenie podporuje každú spoločenskú udalosť a akcie v obci. Konkrétne podporujeme stolnotenisový a futbalový klub TJ Baník Rakovnica v obci. Snažíme sa v čo najväčšej možnej miere podporiť najmä rozvoj malých detí, aby sme ich priviedli k športu.

V roku 2022 plánujeme v spolupráci s obcou a DHZO založiť a podporovať dobrovoľný hasičský zbor mladých. Ambasádorom a vychovávateľom by bol náš hasičský zbor, ktorý z našich detí sformuje dobrých budúcich hasičov. V prípade priaznivej situácie máme v pláne zorganizovať pre deti počas letných prázdnin „Denný letný tábor.“

Dovoľujeme si Vás osloviť a požiadať o časť Vami poukázaných 2 % z dane za rok 2021 pre naše Občianske združenie „Naša Rakovnica.“ Vaším rozhodnutím prispějete k rozvoju obce. Podrobné informácie na poukávanie 2 % z dane nájdete na facebooku Obce Rakovnica.

Dobrovoľné finančné prostriedky v hotovosti alebo prevodom je možné zrealizovať na transparentný účet:

SK61 0900 0000 0051 6245 8797

Kontakt na združenie:

mobil 0902 966 099, e-mail: nasarakovnica@gmail.com

REKENSÝ KOTLÍK 2022

Občianske združenie Naša Rakovnica v spolupráci s obcou Rakovnica a priateľmi obce Vás srdečne pozýva na súťaž vo varení kotlíkových špeciálie!

Termín: 16.04.2022 (sobota)

Stretnutie súťažných družstiev o 09:30 hod.

Miesto konania: priestory pod miestnym parkom v Rakovnici

Kronika je odkaz budúcim generáciám

Rozhovor s kronikárkou obce začneme otázkou. Viete, kde sa nachádza a v čom je zaznamenaná história našej obce? Odpoveď je jednoduchá. Na obecnom úrade v obecnej kronike. Tvorili a tvoria ju nadšení ľudia, ktorým záleží na uchovaní všetkých dôležitých udalostí počas kalendárneho roka. Terajšou kronikárkou je Ing. Antónia Kmetová (Leštáková). Oslovili sme ju a požiadali o rozhovor. Ochotne súhlasila a odpovedala na predložené otázky.

Archív obce

Čo predchádzalo tomu, že ste sa stali kronikárkou obce?

Jedného dňa ma oslovila pani starostka, za čo som jej vďačná. Stretli sme sa, načrtla mi zhruba svoju predstavu a ja jej zasa moje možnosti, nápady. Osobne ma veľmi potešila táto príležitosť, ako byť nápomocná a niečím užitočná pre svoju rodnú obec.

Priznám sa, že počas smutného „koronového“ I. štvrtroka tohto roku som márne hľadala pozitívne myšlienky a energiu pre tvorbu záznamov do kroniky. Navyše je potrebné doplniť chýbajúce záznamy za obdobie predchádzajúcich dvoch rokov, ktoré začalo úmrtím nášho bývalého pána starostu. Ale i také veci žiaľ prináša život.

Kronika je jedinečné dielo, vďaka ktorému najdôležitejšie udalosti a fakty o našej obci spoznajú i ďalšie generácie. Ja verím, že sa mi podarí túto dôležitú úlohu splniť.

Aký je váš vzťah k histórii a zvlášť k tej našej obecnej?

Všetko to začalo už doma od malička sa u nás odkladali fotky do albumov, vždy sa k nim radi vraciame, spo-

mienky ožívajú. Môžem povedať, že na mojom pozitívnom vzťahu k histórii, najmä nášho regiónu a rodnej obce, majú zásluhu moji rodičia a starí rodičia. So záujmom som vždy počúvala o historických udalostiach, o príbehoch dávno minulých, o zaujímavých ľuďoch, o piesňach, zvykoch a obyčajach našich predkov, z ktorých niektoré (napríklad nárečie) pretrvali dodnes.

Takisto môj manžel je z našej dedinky nadšený, vidí mnohé možnosti do budúcnosti, srší nápady a veľmi ma v tejto zodpovednej úlohe podporuje. Dokonca i náš syn si už v obecnej kronike so záujmom listoval a teší sa, čo do nej pribudne, nakoľko ma počas mojich priprav sleduje.

Ako sa na túto dôležitú, prepotrebnú funkciu pripravujete a ktoré informačné zdroje sú pre vás prioritné?

Priniesla som si domov pôvodnú kroniku obce, založenú koncom roka 1974, v ktorej sa nachádzajú záznamy po rok 2010. Snažila som sa záznamy pozorne preštudovať, zobrať si z nich to správne a podstatné, poučiť sa z prípadných nedostatkov. Podobne tak som si prešla novšiu kroniku vedenú od roku 2011 po súčasnosť. Počas pandemických mesiacov som mnohé večery prechádzala informácie na internete, o tom, čo ma vlastne čaká, čo táto funkcia znamená, ako ju vlastne riadne vykonávať.

Moja mama, Margita Leštáková, viedla od roku 2005

kroniku Veršinku, dedinskej folklórnej skupiny v Rakovnici. Moja sesternica, Ľubica Zatrochová, zasa pokračuje vo vedení kroniky obce Betliar, pričom táto kronika získala v minulosti viaceré významné ocenenia v celoslovenskej súťaži kroník. Hľadala som oporu i v odborných literatúrach, kde musím spomenúť publikáciu Praktická príručka pre kronikárov a plánujem sa zúčastniť aj školenia.

Tým najosobnejším zdrojom informácií sú pre mňa RON (Rakovnické obecné noviny), ktoré v podstate od svojho vzniku v roku 2001 zastávajú funkciu obecnej kroniky, a to vo veľmi užitočnej, prehľadnej podobe. Občania ich vždy s radosťou a záujmom berú do rúk. Detailne a pravdivo zachytávajú fakty, udalosti, všetky dôležité osobnosti, zmeny a novinky v našej obci. Preto veľká vďaka za túto zásluhnú dlhoročnú prácu patrí ich šéfredaktovi a celému tímu spolupracovníkov.

Cenným zdrojom informácií sú samozrejme rozhovory so samotnými občanmi našej obce, ideálne ešte s pamätníkmi časov dávnejších, lebo niet nad osobné skúsenosti, spomienky. Zároveň mi bude zdrojom informácií účasť na dianí v obci, v rámci mojich akciách, zasadnutiach obecného zastupiteľstva, pri významných udalostiach a podobne. Mojou úlohou je pozorne sledovať, počúvať a následne objektívne zaznamenávať fakty. Je to ťažká úloha, verím, že nájdem vždy oporu i vo vedení obce, ktorému musí záležať na zachovaní regionálnych dejín dnes i v budúcnosti. Terajšia pani starostka ide príkladom.

Obec, to sme my všetci, a preto touto cestou oslovujem všetkých vás, milí spoľobčania, pôvodní aj noví, ktorých tu máme poženane. Neváhajte sa na mňa kedykoľvek obracať s nápady, postrehmi, tipmi, na čo všetko by som nemala pri tvorbe zápisov do kroniky zabudnúť.

Dávam do pozornosti moje kontaktné údaje: antonia.kmetova@gmail.com alebo 0917 142 492.

Aké sú vaše očakávania do budúcnosti?

Kronika je odkaz budúcim

generáciám o tom, kto sme boli a ako sme žili. Obsahuje spomienky na veci radostné i smutné, môžeme v nej nájsť i ponaučenia z chýb našich predkov. Budem sa všemožne snažiť, aby naša obec mohla byť na svoju obecnú kroniku pyšná.

Mňa samotnú i moju rodinu, ktorá mi v tomto pomáha, napadá mnoho vecí za pochodu, všetko sa snažím si poznačiť. Verím, že sa mi podarí rozšíriť aj fotodokumentáciu ako súčasť obecnej kroniky, pretože pravdupovediac, každého fotografie zaujmú ako prvé, až potom sa pustí do čítania. Skvelé by bolo zviazať aj všetky existujúce čísla RON v tlačenej podobe.

V budúcnosti by som sa chcela zaoberať i tvorbou súhrnnej publikácie o našom „rekenskom“ nárečí. Rada by som stihla urobiť rozhovory s najstaršími občanmi obce. V spolupráci s Obecným úradom plánujem pripraviť prehľad demografického vývoja v obci za posledných 10 rokov. V zápisoch k rokom 2020 a 2021 sa nebudem dať vyhnúť pandemickej situácii, ostáva mi len veriť, že táto pomínie a budem sa môcť neskôr venovať veselším témam. Ešte ma napadla možnosť prezentácie ročného zápisu (po schválení vedením obce) občanom napr. na Silvestra.

Obec, to sme my všetci, a preto touto cestou oslovujem všetkých vás, milí spoľobčania, pôvodní aj noví, ktorých tu máme poženane. Neváhajte sa na mňa kedykoľvek obracať s nápady, postrehmi, tipmi, na čo všetko by som nemala pri tvorbe zápisov do kroniky zabudnúť.

Dávam do pozornosti moje kontaktné údaje: antonia.kmetova@gmail.com alebo 0917 142 492.

RON ďakujú za rozhovor.

Dobrovoľný hasičský zbor obce Rakovnica zodpovedne pristupuje k svojej činnosti

Dobrovoľný hasičský zbor obce Rakovnica (DHZO) je základným a výkonným článkom organizačnej štruktúry Dobrovoľnej požiarnej ochrany (DPO) SR. Svoju činnosť rozvíja v súlade so Stanovami DPO SR, Zákonom o ochrane pred požiarom, Zákonom o obecnom zriadení a ďalšími všeobecne záväznými predpismi.

Hlavným cieľom DHZO je budovať, organizovať a zdokonaľovať dobrovoľné hasičstvo a chrániť životy a majetok občanov na území obce a to najmä: zásahovou činnosťou, technickou pomocou, protipožiarnou prevenciou, odbornou prípravou, školeniami, výcvikmi a previerkami pripravenosti DHZO, civilnou ochranou obyvateľstva.

DHZO vykonáva zásahy a záchranné práce pri požiaroch, živelných pohromách, haváriách a iných mimoriadnych udalostiach s cieľom zabezpečenia záchrany osôb, zvierat a majetku podľa svojich technických možností a odbornej kvalifikácie.

Náš zbor má svoju históriu, tradíciu, životaschopnosť. Pravidelne sa zvoláva výro-

ná členská schôdza. Z dôvodu šírenia pandémie sa po dvoch rokoch stretli až dňa 28.1.2022 v Hasičskej zbrojnici v Rakovnici. Schôdzu viedla predsedníčka DHZO Ing. Radoslava Uhrinová. Hodnotil sa rok 2020 a 2021.

Rok 2020 sa niesol v znamení celosvetovej pandémie. Z dôvodu pandémie sa neuskutočnila žiadna hasičská súťaž, ani previerky pripravenosti. Hasiči sa podľa možnosti venovali v prvom rade pravidelnej údržbe techniky. Potom svoju pozornosť sústredili na všeobecné a komunitné požiadavky, potreby.

Akcií i činnosti bolo veľa, ako príklad uvádzame: účasť na pátracej akcii po nezvestnej v obci Petrovo, upozornili na vypálené miesta na Tureckej, strážili repatriantov v Rožňave, zúčastnili sa na pretekoch The Race v Krásnohorskom Podhradí, aktívne sa podieľali pri hasení požiaru rodinného domu v Krásnohorskom Podhradí, nechýbali pri celoplošnom testovaní i dezinfikovaní v Rakovnici. Nemalú úlohu zohrali pri realizácii rôznych akcií organizovaných obcou ako výstup na Plešiveckú planinu, roznášanie balíčkov pri príležitosti MDD, na Dňoch obce, pri pílení a osadní via-

nočného stromčeka, pomohli pri Mikulášovi...

Dňa 07.09.2020 KSK ocenil našich členov DHZO, ktorí sa podieľali na pomoci pri ubytovaní repatriantov v karanténnych zariadeniach. Ocenenie si prevzali vo Východoslovenskej galérii v Košiciach.

Kovidový rok 2021 znamenal pre činnosť DHZO, ako aj činnosť iných organizácií v prvom polroku upustenie od mnohých naplánovaných aktivít z dôvodu prijatia vládných opatrení. Jednotlivé aktivity sa v obci mohli vykonávať len v obmedzenom režime.

Od januára do mája sa každý víkend v obci realizovalo testovanie počas ktorého DHZO vykonával dozor i dezinfekciu vnútorných a vonkajších priestorov. Okrem toho hasiči zasahovali pri odstraňovaní spadnutých stromov na chodníku na Ivaďove, hasili kuka nádoby na verejných priestoroch, píľili a odstránili suché stromy na cintoríne. Zúčastnili sa na brigáde pri príležitosti Dňa Zeme pri odstránení čiernych skládok v katastri obce Rakovnica.

Po uvoľňovaní sa DHZO podieľal na údržbe verejných priestranstiev, zelene, kosení, aj pri čistení upchatých kanálov s použitím techniky. Na MDD predviedli ukážku techniky v požiarnej zbrojnici pre deti. Odstránili nánosy po búrke, vykopalí odvodňovací kanál na ceste smerom na planinu. Napomáhali pri

zabezpečovaní Dňa obce, Vatre slobody, osadení viačného stromčeka, pri Mikulášovi. Zabezpečili účasť svojho člena na školení na majáky, začali s preventívnou protipožiarnou ochranou i pri príprave a zalievaní klziska v obci.

Zúčastnili sa na previerkach pripravenosti v Nižnej Slanej. Prevzali hasičské vozidlo IVECO DAILY CAS 15 za dodržania vládneho opatrenia. Vozidlo poslúži pri rôznych protipožiarnych opatrení, zásahoch.

Výročná členská schôdza prejednávala a zoznámila sa so správou o činnosti DHZO, s hospodárením, so správou revíznej komisie, s plánom činnosti a rozpočtom. Zvolili výbor, revízora, delegáta na valné zhromaždenie Územnej organizácie DPO SR v Rožňave, zvolili nových členov.

Na záver si dovoľíme vyjadriť všeobecný postoj k činnosti našej DHZO. Môžeme konštatovať, že naši hasiči plnia zámery a ciele v rámci zákonov, nariadení. Často svoju úlohu berú ako poslanie čo je chvályhodné. Zdokonaľujú sa osobne i ako celok. Zbor dopĺňa osobný výstroj hasičov. Obohacuje vybavenie príslušnou technikou. Nezaostáva ani za šírením osvetly medzi občanmi. Usiluje sa získať, motivovať mladú generáciu aby nadviazal na činnosť terajších hasičov. Svojou prácou je nápomocný a ochotný pomáhať obci.

-ao-

Rakovnické obecné noviny ★ Vlastník: Obec Rakovnica ★ Sídlo vydavateľa a adresa redakcie: Obecný úrad, Rakovnica č. 150, PSČ 049 31 tel.: +421 58 788 35 00, e-mail: obec@rakovnica.sk ★ Periodicita: Štyrikrát ročne ★ Registrácia: Ministerstvo kultúry SR EV 3478/09 IČO vydavateľa: 00328677 ★ ISSN 1339 - 3138 ★ Šéfredaktor: Dr. Jozef Sabo, CSc. ★ Zástupca šéfredaktora: Ing. Ondrej Lorko Technický redaktor: Bc. Juraj Kováč ★ Redakčná rada: Ondrej Doboš, Jakub Doboš, Henrieta Silicaiová

Tlač: Roven Rožňava, s.r.o. ★ Náklad: 230 výtlačkov ★ Distribúcia: Zadarmo do všetkých domácností v Rakovnici ★ Neprešlo jazykovou úpravou Príspevky prijímame v elektronickej forme ★ RON nájdete aj na www.rakovnica.sk ★ Dátum vydania: apríl 2022

Obec Rakovnica ako vlastník Rakovnických obecných novín (RON) oznamuje, že s účinnosťou od 25.5.2018 aktualizovala zásady ochrany osobných údajov, ktoré uplatňuje pri svojej činnosti v procese spracúvania osobných údajov, a to s ohľadom na nadobudnutie účinnosti nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 z 27. apríla 2016

o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES (všeobecné nariadenie o ochrane údajov) a zákona č.18/2018 Z.z. o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov.